

Het verstrekken van leerling gegevens voor het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs en de informatievoorziening aan ouders: Informatie voor de basisscholen

Het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek NRO (www.nro.nl) heeft aan uw schoolbestuur gevraagd om gegevens van leerlingen te verstrekken aan het Centraal Bureau voor de Statistiek CBS (www.cbs.nl) en een consortium bestaande uit Kohnstamm Instituut en KBA Nijmegen ten behoeve van het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs NCO (www.nationaalcohortonderzoek.nl). Hieronder lichten wij toe welke gegevens het betreft en onder welke voorwaarden het bestuur deze gegevens mag leveren.

Wat is het doel van deze gegevensverzameling?

De gegevens worden gebruikt voor twee doelen: wetenschappelijk onderzoek en kwaliteitszorg van scholen. Om inzicht te geven in de kwaliteit van het onderwijsproces is het belangrijk dat scholen inzicht hebben in de leerwinst of leergroei van hun leerlingen. Hiervoor is het nodig om gegevens over de ontwikkeling van leerlingen op de domeinen rekenen en taal over hun loopbaan bijeen te brengen en te vergelijken met de ontwikkeling van vergelijkbare leerlingen landelijk. Het NRO en het consortium gebruiken deze gegevens om aan alle scholen die deze gegevens beschikbaar hebben gesteld een betrouwbaar, op maat gemaakt rapport te geven over de leerwinst bij hun leerlingen. Daarnaast worden de geanonimiseerde gegevens gebruikt om in het kader van het NCO wetenschappelijk onderzoek te verrichten.

Om welke gegevens gaat het?

Uw school legt in het leerlingvolgsysteem gegevens vast over de schoolresultaten van de leerlingen. Sommige van deze gegevens zijn belangrijk voor onderzoek en statistiek (waaronder het NCO). Dit betreft resultaten van taal- en rekentoetsen en de registratie van deelname aan voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Met de anonieme resultaten van leerlingen kunnen ontwikkelingen en prestaties van uw school en andere scholen in kaart worden gebracht. Dat kan helpen om het onderwijs te verbeteren op uw school en in heel Nederland.

Mag het schoolbestuur deze gegevens leveren? En aan wie?

Het schoolbestuur mag de genoemde gegevens voor het doel van onderzoek en statistiek aan het CBS verstrekken. Dit gebeurt, nadat uw schoolbestuur daar toestemming voor heeft gegeven, via de leverancier van het administratiepakket (bv. ParnasSys of ESIS). Het CBS pseudonimiseert de gegevens voor het NCO en stelt de geanonimiseerde bestanden in een beveiligde omgeving beschikbaar voor de onderzoekers van het consortium.

Het CBS mag deze gegevens op dezelfde wijze verwerken als andere gegevens die vanuit de onderwijssector (verplicht) worden aangeleverd voor onderzoek en statistiek. Het CBS is gehouden aan de CBS-wet waarin geregeld is hoe het gegevens mag verwerken voor welke doelen. Geleverde gegevens worden door het CBS geanonimiseerd en zeer goed beveiligd bewaard.

Hoe zit het met de privacy?

CBS vervult zijn bijzondere rol door een zeer stringente en gestandaardiseerde manier van werken conform wet- en regelgeving. De verwerking van persoonsgegevens vindt alleen plaats binnen de streng beveiligde omgeving van het CBS.

Wetenschappelijke analyses van gegevens uit het NCO kunnen bovendien alleen worden uitgevoerd door daartoe bevoegde wetenschappelijke medewerkers van bevoegde instellingen, en alleen met een duidelijk omschreven onderzoeksdoel.

Voor onderzoekers zijn de gegevens niet herleidbaar naar de leerlingen van de school. Onderzoeksgegevens (in de vorm van een benchmark) over de school kunnen terug geleverd worden aan de school, maar zullen voor anderen niet herleidbaar zijn naar de school. De onderzoeksresultaten zullen ook nooit herleidbaar zijn naar individuen. Het CBS ziet daar streng op toe. Alle resultaten van berekeningen op gegevens worden door gespecialiseerde medewerkers van het CBS gecontroleerd op

herkenbaarheid. Daarnaast tekenen de onderzoekers die via het CBS met de data gaan werken een geheimhoudingsverklaring waarmee ook zij verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van onthulling.

Wie moet toestemming geven?

Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de gegevens uit de leerlingvolgsystemen. Zij zijn op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) bevoegd om persoonsgegevens uit de volgsystemen die belangrijk zijn voor wetenschappelijk onderzoek en statistiek aan het CBS te verstrekken ten behoeve van het NCO. Hiervoor wordt een standaardcontract getekend tussen NRO en het betreffende bestuur. Hierin wordt toestemming gegeven om de gegevens rechtstreeks vanuit de administratiepakketten (bv. ParnasSys of ESIS) via een in te richten beveiligd kanaal te leveren aan het CBS. Op het moment dat deze toestemming wordt gegeven wordt standaard voor alle leerlingen in het bestand van een school een vinkje in het administratiepakket aangezet om gegevens door te leveren.

Scholen moeten de ouders daarbij wel goed informeren over dit voornemen en de mogelijkheid daar bezwaar tegen te maken. Het is belangrijk dat de school het belang van het onderzoek bij het informeren van ouders en leerlingen goed uitlegt. Mochten ouders bezwaar hebben tegen verwerking van deze gegevens dan kunnen zij dit kenbaar maken bij de school. De school honoreert dat bezwaar en levert de gegevens van de betreffende leerling niet aan het CBS. Dit doet de school door het vinkje voor de betreffende leerling 'uit' te zetten. Als er geen bezwaar is mag de school 'gewone' persoonsgegevens verstrekken aan het CBS. Dit zijn persoonsgegevens die niet als 'bijzondere' persoonsgegevens zijn aan te merken (zie hierna).

Hoe kan ik dit als school organiseren?

Als school is het van belang dat u ouders goed informeert over de levering van de gegevens uit het LVS aan het CBS. Dat kan bijvoorbeeld door een tekst op de website of in de schoolgids. (Zie bijlage)

Hoe kan de school een bezwaarprocedure inrichten?

Er zijn vele manieren waarop de school dit naar eigen inzicht gemakkelijk kan inrichten, zodat het zowel voor de school als de ouders gemakkelijk werkt. De school zou bijvoorbeeld in de informatie aan de ouders hierover een emailadres kunnen opnemen dat speciaal voor deze functie kan worden gebruikt. Daarmee komt een eventueel bezwaar altijd op dezelfde plek terecht bij de school. De school is er vervolgens voor verantwoordelijk dat de betreffende gegevens niet geleverd worden door de betreffende leerling op te zoeken in het leerlingvolgsysteem en het vinkje dat betrekking heeft op doorlevering uit te zetten.

Hoe zit het dan met bijzondere persoonsgegevens?

Bijzondere persoonsgegevens zijn volgens de Wbp gegevens over ras, godsdienst, seksuele voorkeur, lidmaatschap van een vakvereniging, gegevens omtrent de gezondheid en strafrechtelijke of justitiële gegevens. In het kader van de levering van gegevens door de school aan het NCO worden **geen bijzondere** persoonsgegevens opgevraagd. Mocht dit voor aanvullend onderzoek in de toekomst toch gewenst zijn, dan wordt u daarover apart geïnformeerd.

Autoriteit Persoonsgegevens

Het NCO heeft ten behoeve van bovengenoemde gegevensverwerking advies ingewonnen bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Bijlage: Informatie voor ouders voor gebruik van persoonsgegevens LVS voor NCO

Schoolgids / website

Het belang van kwaliteitszorg en wetenschappelijk onderzoek

Onze school legt in het leerlingvolgsysteem (LVS) gegevens over de schoolresultaten van de leerlingen vast om het onderwijs af te stemmen op de leerlingen. Daarnaast zijn gegevens van belang om het onderwijs van onze school te verbeteren (kwaliteitszorg) en voor verantwoording bijvoorbeeld naar de Inspectie van het Onderwijs. Sommige van deze gegevens zijn ook belangrijk voor wetenschappelijk onderzoek en statistiek. Dit betreft resultaten van taal- en rekentoetsen en de deelname aan kinderdagverblijf of peuterspeelzaal. Met de anonieme resultaten van leerlingen kunnen ontwikkelingen en prestaties van de school en andere scholen in kaart worden gebracht. Dat is van belang om het onderwijs te verbeteren op onze school en in heel Nederland.

Onze school gaat de resultaten van de taal- en rekentoetsen en de deelname aan kinderdagverblijf of peuterspeelzaal voor het doel van wetenschappelijk onderzoek en statistiek aan het Centraal Bureau voor de Statistiek CBS (www.cbs.nl) verstrekken. Het CBS bewerkt de gegevens zodat ze voor onderzoekers niet meer herleidbaar zijn tot een persoon (pseudonimiseren) en stelt de geanonimiseerde bestanden in een beveiligde omgeving beschikbaar voor de onderzoekers van Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs NCO (www.nationaalcohortonderzoek.nl).

Voor de onderzoekers zijn de gegevens dus niet herleidbaar naar de leerlingen van de school. Ook in onderzoeksrapporten zullen de onderzoeksresultaten nooit herleidbaar zijn naar personen of naar afzonderlijke scholen. De verwerking van persoonsgegevens vindt alleen plaats binnen de beveiligde omgeving van het CBS, volgens de wettelijke regels voor het CBS en de strenge regels van het CBS. Het CBS doet dit ook voor alle andere statistieken die zij maakt.

Mocht u ondanks deze veiligheidswaarborgen toch **bezwaar** hebben tegen verwerking van de gegevens van uw eigen kind, dan kunt u dit kenbaar maken bij de school. De school zorgt er dan voor dat de betreffende gegevens niet aan het CBS geleverd worden.

Soms zijn aanvullende gegevens belangrijk voor onderzoek

Scholen mogen gegevens over taal en rekenen of deelname aan kinderdagverblijf of peuterspeelzaal aan het CBS leveren. Dat komt omdat deze gegevens niet beschouwd worden als 'bijzondere' persoonsgegevens. Onder bijzondere persoonsgegevens worden bijvoorbeeld gegevens verstaan over gezondheid. Voor de levering van zulke bijzondere persoonsgegevens stelt de wet strengere eisen, onder meer dat ouders actief toestemming moeten geven. Dat is hier niet aan de orde. Als het voor een bepaald onderzoek belangrijk is om wel bijzondere persoonsgegevens te leveren aan het CBS, dan zal de school daarvoor uw uitdrukkelijke toestemming vragen.